

Revista

Regió7

 DIRECTOR: MARC MARCÉ I CASAPONSA
 EMPRESA EDITORA: EDICIONS INTERCOMARCALS SA

Basar
 La tardor arriba
 en color
12-13

Entrevista
Encamita Polo. «La censura em vetava el 'Paco, Paco, Paco' si carmen polo era a la funció» **7**
Entrevista
Luis de Garrido. «Dissenyem cases de 3 milions com la de Messi, i també de 7.000 euros» **10**
Benestar
L'espiritualitat: el que es busca és dins d'un mateix **14**

 Jaume Badia i Carme Solé,
 els fundadors;
 al fons, la seva primera escola

Badia-Solé, un salt en el temps

ENGUANY FA MIG SEGLE DE LA FUNDACIÓ D'UN CENTRE QUE VA PORTAR A MANRESA EN PLE FRANQUISME UNA NOVA ESCOLA CATALANA

ARXIU BÀDIA-SOLÉ

Castrol MONROE

MANN FILTER Bendix FAG

Foton LUK RH

INA NECTO Valeo

MECAFILTER TUDOR

 vilarmau@vilarmau.com
 www.vilarmau.com

vilarmau i freixa

Des del 1927 al vostre servei

RECANVIS AUTOMOCIÓ - INDÚSTRIA

MANRESA C/ Sallent, 97-103 - Polígon Els Dolors - Tel. 93 874 40 61 BERGA C/ Rasa del Canyet, 20 - Tel. 93 822 00 30

REVISTA ▶ UN COL·LEGI AVANÇAT ALS SEUS TEMPS

Aquest mes fa mig segle que va néixer la Badia-Solé, una escola avançada als seus temps que, amb l'empenta dels seus fundadors, Jaume Badia i Carme Solé, es va atrevir en ple Franquisme a oferir una educació en català, amb classes mixtes i en què es fomentava l'esperit creatiu dels nens. **Alba Iglesias**

50 anys de la Badia-Solé

UNA ESCOLA QUE VA FER ÈPOCA

EL PRIMER EDIFICI

Un xalet del carrer Saclosa

▶ El primer emplaçament de l'escola Badia-Solé va ser en aquest xalet amb pati del carrer Saclosa de Manresa.

Va néixer en un bonic xalet amb pati situat al carrer Saclosa de Manresa, fruit de la ferma convicció dels seus pares, Jaume Badia i Carme Solé, que crear una escola diferent, innovadora i avançada als seus temps –en ple Franquisme– era possible. Cinquanta anys i més de mil vuit-cents alumnes després, l'escola Badia-Solé, malgrat que va desaparèixer fa 33 anys, continua ben viva en la memòria dels alumnes, professors i treballadors que algun dia hi van posar els peus. Mostra que aquest record continua ben viu i que la Badia era una escola que deixava empremta en són els actes commemoratius que s'han organitzat per a divendres i dissabte que ve. Coincidint que aquest octubre se celebren els 50 anys del seu naixement, un grup d'exalumnes i professors de l'escola han organitzat un seguit d'actes d'homenatge als fundadors, Carme Solé, actualment establerta a Cambrils, i Jaume Badia, que va morir el 12 de juliol del 2010.

L'octubre de fa justament 50 anys, el manresà Jaume Badia, un inquiet professor de l'aleshores anomenat Institut Catòlic de Manresa, i la seva esposa, la professora de l'Institut Lluís de Peguera Carme Solé van llançar-se al buit i van decidir crear la seva pròpia escola, l'escola que sempre havien somniat. Tots dos, que es van conèixer, tal com relata avui Carme Solé, «a la universitat, en una classe de Lògica», havien combinat la tasca de docents als seus respectius instituts amb algunes classes particulars que oferien a casa seva, aleshores situada al carrer Carrió de Manresa.

El 1963, un any després que es casessin, Jaume Badia i Carme Solé van fundar l'escola

El 1963, un any després que es casessin, Jaume Badia i Carme Solé van fundar l'escola en un xalet que van trobar al carrer Saclosa

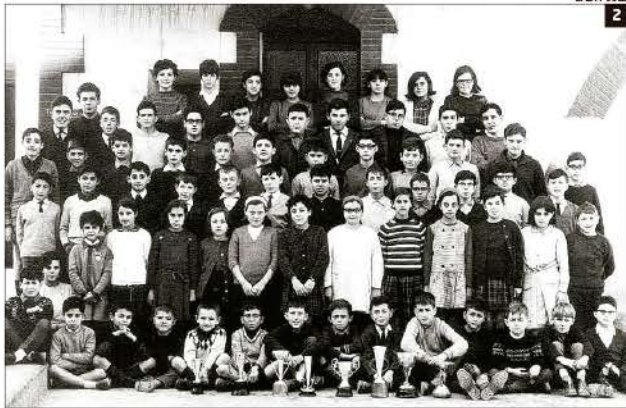
Naixia una escola revolucionària per l'època: catalana, amb classes mixtes, en què els nens anaven a la piscina, feien mecanografia i anglès

batejada amb el seus cognoms en un xalet que van trobar al carrer Saclosa número 17 –on avui hi ha l'Esclat. Després de fer-hi algunes obres, pintar parets i netejar el pati, van començar a fer-hi classes de repàs. El curs 1963-1964 va començar a l'octubre i, tal com relata la seva fundadora, es va fer una inauguració «molt sonada, amb jocs i sardanes». Naixia llavors una escola revolucionària per l'època: catalana, amb classes mixtes, en què els nens anaven a la piscina, feien mecanografia, anglès i es fomentava l'esperit creatiu.

Com rememora Solé, l'escola va viure uns primers anys envoltada «d'un esperit molt obert, en la qual hi havia molta llibertat de pensament» i a la qual van acudir «fills de metges i de professionals liberals, així com fills de directius de la Lemmerz o Pirelli, que vivien una època de creixement». A l'escola, però, «també hi entraven fills de famílies més modestes. Nosaltres parlàvem amb els pares i els dèiem que paguessin el que poguessin. Era una escola on hi havia cabuda per a tothom», recalca Carme Solé.

Els anys passaven, l'escola es feia petita i emportar-se els alumnes que estaven en

► **FUNDADORS, ALUMNES I PROFESSORS** **1** El jove matrimoni format per Jaume Badia i Carme Solé. Eren els anys 70, quan l'escola ja s'havia traslladat a l'immens edifici del carrer Campanes **2** Fotografia de grup per la festa de Sant Tomàs del 1965 **3** Instantània del professorat del curs 1970-1971 **4** Alumnes de parvulari. Era el curs 1975-1976 **5** Promoció del 1965. Trobada d'exalumnes, el 25 de maig del 2002 **6** Un grupet d'alumnes del curs 1970-1971, amb una pilota

mitja pensió a dinar a casa, cada cop era més difícil, així que el centre va ocupar dos edificis més al mateix carrer Saclosa, als números 21 i 23. Els més petits eren al carrer Saclosa 17, a més del menjador i el despatx de la direcció; i als números 21 i 23 els més grans, els de batxillerat. El pati també va quedar petit i es va haver de buscar un altre espai.

El trasllat

Aquesta situació, però, era poc còmoda i el Jaume i la Carme van decidir buscar un nou lloc per traslladar-s'hi i unir totes les activitats. Així, l'any 1970, van aconseguir que se'ls llogués l'edifici del carrer Campanes que antigament havia estat el Col·legi de les Religioses de Lestonnac. Tal com recorda Solé, «va costar, es va haver de lluitar contra altres pretendents, però vam superar tots els obstacles i se'ns va reconèixer que érem la millor opció».

El trasllat es va fer l'estiu del 70 i «tothom hi va col·laborar: hi havia moltes mans de pa-

«El trasllat es va fer l'estiu del 70 i tothom hi va col·laborar: hi havia moltes mans de pares, alumnes, etc. Sabien que era un pas per millorar»

res, alumnes, professors... Sabien que era un pas per millorar». Al carrer Campanes —on actualment hi ha l'Escola Joviat—, Carme Solé diu que «teníem uns patis immensos, dues piscines, una zona que anomenàvem el Bosquet... Vam poder agafar més alumnes, més mestres». Aquells anys van ser molt productius tant en el camp dels estudis com en les activitats paral·leles i extraescolars. Així, van néixer activitats com els Festivals al Congost, les 12 Hores de l'Esport, els Concerts Musicals, etc. i es van crear quatre línies d'extraescolars molt reeixides: el grup excursionista, el Grup de Folk Badia-Solé, el grup de teatre i l'esport, camp en què el col·legi va destacar en disciplines com el bàquet, el futbol

o la natació. En aquells anys es quedaven a dinar a l'escola uns 300 alumnes.

A casa la família Badia-Solé, el treball que comportava l'escola i els dos fills que tenien, el Jaume i la Carme, era ben portat, com rememora la fundadora: «era una feina que feiem amb alegria». En aquest sentit, explica que «vam dir a una alumna de Súria si volia venir a casa nostra i ens va dir que sí. Vivia amb nosaltres i m'ajudava amb els nens. Era com una *au pair* de les d'avui».

El matrimoni diu adéu a Manresa

Les coses, però, es van girar com un mitjó la nit del la Festa de la Llum del 1980, quan Jaume Badia va tenir un infart. Carme Solé relata que «durant aquell any el Jaume havia anat agafant moltes pulmonies i tenia molta angonya. El 21 el febrer a la nit vaig haver de cridar el metge perquè es va trobar molt malament. Un cop a casa, el facultatiu es va quedar amb el Jaume i a mi em va enviar a la farmàcia a buscar un medicament. L'en-

demà el Jaume va ingressar a la Unitat Coronària de Manresa i allà va ser quan va prendre la decisió d'acabar el curs que feíem i, després, deixar l'escola a Manresa». Solé detalla que «ell es va veure greu i va dir: 'deixem-ho estar'».

Jaume Badia i Carme Solé, juntament amb els seus dos fills, van marxar a viure a Cambrils, on Badia va exercir de professor a diverses escoles i instituts de la mateixa localitat. Després també va fer de mestre a Reus. Els primers anys després de deixar l'escola de Manresa, Solé afirma que tant ell com el Jaume Badia sentien «enyorança, però el que volíem era que l'escola anés bé».

Ja jubilat, Jaume Badia no va deixar de treballar de mestre i va col·laborar en la creació d'una escola al barri de Sant Josep Obrer de Reus per a nens amb problemes d'integració social. També va participar en el programa Reforça't de Reus. Precisament, Reus li va atorgar el Premi Ciutat i la Generalitat la medalla Francesc Macià.

HAMILTON
THE AMERICAN BRAND SINCE 1852

CLIMENT

1890

Joiers i rellotgers

T. 93 838 01 74

BERGA / PUIG-REIG / BARCELONA

www.joieriaclement.com

BADIA-SOLÉ 1

BADIA-SOLÉ 2

BADIA-SOLÉ 3

L'HOMENATGE ALS FUNDADORS

■ Sense saber gaire on es ficaven Josep Maria Aloy, exprofessor de la Badia-Solé –a la fotografia, tercer per l'esquerra–, i els tres exalumnes Armand Rotllan, Eva Pons i David Pié –primer, segona i quart per l'esquerra– n'han organitzat una de grossa per homenatjar els fundadors de l'escola i celebrar els 50 anys del seu naixement. Els actes commemoratius es concentraran divendres que ve, 18 d'octubre, i dissabte, 19, i inclouen una exposició, una xerrada, un llibre-document i un acte institucional amb piscolabis inclòs obert a tots els exalumnes, exprofessors i extreballadors de l'escola.

A partir d'una conversa amb Carme Solé, els organitzadors expliquen que «ens vam

adonar que no havíem fet mai cap homenatge als fundadors i que potser estaria bé posar-hi remei. Teníem la sensació que el Jaume havia mort i que exalumnes i professors havíem anat a l'enterrament a Cambrils, però que a Manresa no se li havia fet res: ni un funeral ni un recordatori. Mirant dates, a més, vam adonar-nos que, casualment, aquest 2013 feia els 50 anys del naixement de l'escola i vam dir: 'o ara o mai' ».

Així, d'aquesta manera tan espontània, va néixer l'ambiciosa idea de retre homenatge als fundadors de l'escola. Tot pensant què es podria fer, se'ls va ocórrer editar un llibre que contingués material gràfic dels 17 anys de vida de l'escola, piulades d'alumnes i exprofessors amb els seus records i escrits de persones relacionades amb el col·legi. El llibre serà presentat en un acte a l'auditori de la Plana de l'Om divendres que ve a les 8 del

vespre i tindrà una xerrada sobre l'educació avui, a càrrec del periodista Carles Capdevila. A la mateixa Plana de l'Om s'hi emplaçarà una exposició amb material de l'escola i fotografies. La mostra estarà oberta des del dia 18 fins al 27 d'octubre.

L'endemà, dissabte, 19, serà el dia de l'acte institucional, presidit per l'alcalde de Manresa –i exalumne de la Badia-Solé–, Valentí Junyent, a la sala Montserrat de Món Sant Benet. Cap a 2/4 de 2, hi haurà una sèrie de parlaments breus de la mateixa Carme Solé, de l'alcalde, d'exdocents, exalumnes i personal no docent; i una actuació musical. Després es canviarà la sala Montserrat per la Fàbrica per gaudir del retretament tot fent un piscolabis a peu dret.

Catalunya Caixa i Mútua Manresana han col·laborat en els actes d'homenatge. La mútua ha finançat la xerrada del periodista Carles Capdevila i Catalunya Caixa els ha donat una subvenció i els cedeix la sala i l'auditori de la Plana de l'Om.

D'altra banda, la comissió organitzadora també té engegats els tràmits perquè l'Ajuntament de Manresa atorgui la Medalla de la Ciutat al Mèrit Educatiu a Jaume Badia i a Carme Solé. De fet, Manresa no seria la primera ciutat a homenatjar Badia, ja que en el seu moment Reus va atorgar-li el Premi Ciutat i la Generalitat, la Medalla Francesc Macià per la seva tasca al món educatiu.

BADIA-SOLÉ

BADIA-SOLÉ 6

BADIA-SOLÉ 7

▶ GRUP DE MUNTANYA

6 Amb aquesta sortida als Rasos de Peguera es van iniciar les activitats del Grup de Muntanya. Era el març de l'any 1973

7 Imatge del grup de muntanya del curs 1979-1980 a les penyes Altes del Moixeró

BADIA-SOLÉ 8

▶ L'ESPORT

- 1 Instantània del Festival Gimnàstic que commemorava els deu anys de l'escola, l'any 1973
- 2 Una trobada de Minibàsquet a la Garriga, al Col·legi Alpe. A la imatge, l'equip masculí
- 3 Equip de futbol integrat per a professors. Era el curs 1970-1971

BADIA-SOLÉ 4

BADIA-SOLÉ 5

▶ TEATRE

- 4 Representació de l'obra de teatre «El sastre i el lleó», a càrrec dels alumnes de cinquè d'EGB, el curs 1978-1979
- 5 Dos dimoniets al paller de Betlem. Eren alumnes de sisè d'EGB, el Nadal del 1980

UN FINAL TURBULENT

■ La Badia-Solé va tenir dos finals; un, quan el matrimoni Badia-Solé va deixar l'escola i se'n va anar de Manresa sobtadament; l'altre, dos anys després, ja amb el centre en una situació molt complicada que va portar al canvi de nom i de titularitat.

Després de la parella decidís traslladar el centre del petit xalet del carrer Saclosa a un espai per poder-hi unificar tot el seu alumnat i activitats, va aconseguir que la comunitat de religioses Lestonnac els llogués, amb opció de compra, el gran edifici del carrer Campanes. Com recorda Carme Solé, «l'edifici va ser una donació de la reina Isabel II a les religioses Santa Maria de Lestonnac, amb la condició que servís d'escola». De fet, antigament, hi havia hagut un col·legi de Lestonnac, però quan s'hi va establir la Badia-Solé ja feia anys que l'immoble estava buit. Solé explica que «no n'èrem els únics pretendents, però el vam aconseguir». El matrimoni no va arribar a comprar mai l'edifici i s'hi van estar sempre de lloguer. La propietat estava repartida en diverses finques, i les adquisicions i vendes es van succeir durant la darrera etapa d'existència del centre.

El col·legi Badia-Solé estava, aleshores, en mans dels seus fundadors, i també d'un soci accionista que feia d'administrador, Antoni Gramunt. Cada part en tenia el 50 %.

L'any 1980 Jaume Badia va ser ingressat a la Unitat Coronària de Manresa i el matrimoni va decidir deixar la ciutat pensant en la salut del fundador de l'escola. Els anys següents, Badia va desplegar una gran activitat a Cambrils i a Reus, però Carme Solé assegura que l'única raó per la qual es van traslladar va ser vetllar per la salut del seu espòs. «Ell [el Jaume] ho va veure molt clar. A Manresa el clima era extremat i si no marxàvem les pulmònies seguirien». Amb tot, la fundadora admet «algunes discrepàncies» amb Gramunt, perquè «ell es va pensar que l'escola seria un gran negoci, però, és clar, s'havien de comprar coses perquè l'escola funcionés com calia».

Badia i Solé es van vendre la seva part de les accions de l'escola, el 50%, al professor de filosofia Valentí Fàbrega, que el març del 81 les va vendre al joier Josep Prat Rial. Les accions de la seva meitat van quedar, doncs, a nom de Prat (la major part), la seva esposa, Josefa Borràs, i Celdoni Sala. Quant a l'altra meitat, estaven en mans d'Antoni Gramunt, la seva muller i Celdoni Sala, que també en tenia una part. Aquest repartiment va anar seguit d'operacions de compra d'accions entre socis que van acabar degenerant en un litigi en què es van crear acusacions de Prat contra Gramunt i a l'inrevés, demandes per frau i estafa que van fer que ambdós arribessin a ingressar breument a la presó i que Sala fos declarat il·localitzat i trobat al sud de França.

El conflicte, finalment, va acabar en pacte. Prat va retirar la querrel·la, i Sala i Gramunt li van reconèixer que li devien catorze milions de pessetes per les accions que els havia venut mentre era a la presó.

Durant el període en què l'escola va continuar portant el nom de Badia-Solé en van ser directors Valentí Fàbrega i Josep Maria Jardí. El primer va ser nomenat en la junta del dia 1 de juliol del 1980, però no va arribar ni a acabar aquell curs. Josep Maria Jardí en va prendre el relleu en un nomenament registrat el 23 de febrer del 1981. No van aconseguir omplir el buit que havien deixat els fundadors.

El declivi i les tensions internes van fer que el col·legi fos venut al sabadellenc Xavier Casas Hurtado per 28 milions de pessetes, dels quals n'havia de pagar 14 a Josep Prat, assumint el deute de Gramunt i Sala. L'adquisició es va fer amb un crèdit de 22,5 milions de pessetes concedit per Caixa Manresa. El canvi es va formalitzar el 15

de setembre del 1983, quan la nova junta presidida per Casas va assumir l'administració de l'empresa. En obtenir-ne la titularitat, Casas li va canviar el nom i va rebatejar el centre com a Sant Francesc. El procés va ser complex: encara el gener del 1984, segons apareix registrat, Jaume Badia consta davant notari com a titular del Centre Escolar Badia-Solé, que cedeix aquesta titularitat a l'entitat Col·legi Sant Francesc SA i hi renuncia a tots els efectes.

Els canvis de titularitat es barregen amb compres i vendes de finques. El dia 15 d'abril del 1980 Antoni Gramunt va comprar a les monges per 30 milions de pessetes la finca principal de totes les que formen l'escola; el maig del 1981 –quan ja havia cessat com a director– Valentí Fàbrega va vendre a Gramunt una finca amb entrada per la Muralla de Sant Francesc; el maig del 1983 consta que Antoni Gramunt va cedir a Xavier Casas un solar amb accés per la Muralla de Sant Francesc a Xavier Casas. Aquests només són alguns exemples.

El col·legi tampoc no va rutilar en l'etapa encapçalada per Casas i l'any 1984 va fer fallida. Caixa Manresa, convertida en el principal propietari, va oferir l'escola a Josep Vilaseca, fundador de la Joviat. El desembre del 1985 Joviat va adquirir l'Escola Sant Francesc assumint-ne el passiu i el personal i la va convertir en l'actual Joviat 2. En aquell moment el centre fundat 22 anys abans tenia 600 alumnes.

17 ANYS D'ESCOLA EN 163 PÀGINES El llibre de la Badia-Solé

▶ Una de les coses que va tenir clares la comissió organitzadora quan va decidir homenajar els fundadors de la Badia-Solé era que el material gràfic que es conserva havia de ser vist i poder estar a l'abast de totes les persones que algun dia en van formar part. Per això van decidir editar un llibre amb escrits que rememoren aquells anys, una important part fotogràfica i, per últim, un apartat de pilulades –textos curts– de records o anècdotes explicats per exalumnes i exprofessors. Del llibre, titulat *Col·legi Badia-Solé (1963-1980). Cinquantè aniversari del seu naixement*, se n'ha fet una tirada de 500 exemplars, que es vendran per 20 euros. Per elaborar aquesta publicació, així com per fer la crida i convidar els 1.800 alumnes que va tenir l'escola, la comissió organitzadora ha enviat correus a 1.100 adreces electròniques. Aloy comenta «i encara ens en falten 700» i afegeix que «som conscients que no arribarem a tothom, però no serà perquè no ho haguem intentat. Fins i tot hem deixat informació a comerços sobre els actes». Els establiments que hi han col·laborat són La Creadora, Parcir, Solans Música, Mútua Manresana i Fruites Cristóbal Ruiz. Per a més informació, la comissió organitzadora ha posat a disposició l'adreça electrònica següent: badiasole50@gmail.com

BADIA-SOLÉ 9

BADIA-SOLÉ 10

BADIA-SOLÉ 11

▶ MÚSICA I GRUP DE FOLK

12 Classe de música, l'any 1971 13 Els autors de l'himne: Cecilio Martínez i Ramon Mora 14 Primer concert, era el maig del 1972 i tal com s'aprecia a la imatge va ser multitudinari 15 Excursió al Montseny, l'endemà del concert del Grup de Folk. Molts alumnes hi van anar amb la camiseta de Folk i els instruments. Va ser l'11 de juny del 1972